

תנועת הקיבוץ הדתי

י"א אלול, תשע"א, 10.9.2011

גיליון מס' 275

פרשת כי תצא

כי תצא – מי יצא?

מאת הילה אונא, קיבוץ שדה אליהו

המילים הראשונות של ה"דף" הזה נכתבות בזמן שבו כ-400 אלף ישראלים יוצאים לרחוב כדי למחות על סדרי העדיפויות של הממשל, על יוקר המחיה, על הפרטות והריכוזיות, על הפערים הכלכליים. אני מודעת להיבטים הפוליטיים, אני קוראת בעיתונים ובאינטרנט על הצדדים הפחות-יפים של המחאה ובכל זאת אי אפשר להתעלם מכך שקורה משהו במדינה שלנו: העם יוצא למחות, העם דורש צדק חברתי – ואיפה אנחנו?

לפני שש שנים יצאו ארבעה-חמישה אוטובוסים מהקיבוץ שלי להפגנה נגד ההתנתקות. ובימים אלו – לפעילויות החשובות שרזי בן-יעקב ארגן (ישר כוח!) יצאה נציגה אחת, להפגנת מוצ"ש בעפולה יצאו ארבעה אנשים. ואני מעזה להעלות הרהורים ותהיות על ההתנתקות הזו שלנו: האם זה כי המחאה איננה כתומה ו/או שחור-לבן, אלא רבת-גוונים? האם זה כי המחאה איננה קשורה לאדמת יש"ע, אלא לחברה, שרבים בה חסרי-ישע?

מעבר לכל זה, אני מרגישה שאנחנו מנותקים כי איננו מרגישים על בשרנו את המציאות הזו, איננו מכירים את ההתמודדות היומיומית עם קשיי הפרנסה ואתגרי הקיום בכבוד, שלא בתוך חממת הקיבוץ (וגם קיבוץ שאינו שיתופי הוא סוג של חממה...). כנראה קל לנו יותר להתכנס בתוך עצמנו, להיות עסוקים בעניינינו ובאתגרינו הפנימיים. נכון, אנחנו נותנים מעצמנו ועוסקים (גם) בפעילויות משימתיות למען החברה והזולת בישראל. אך ככל שתהיה חשובה, מרשימה ומשמעותית – הנתינה הזו היא בדרך כלל "מעל", היא "ליד", היא "עבור", היא לא "חלק מ"...

פרשת כי תצא היא שיאנית המצוות מבין הפרשות - 74 מצוות מזכרות בה, והן מקיפות תחומים מגוונים. רבות מהמצוות מכוונות אותנו לאכפתיות ואקטיביות ולאחריות הדדית, רבות אחרות מכוונות אותנו להתנהלות הגונה, החומלת על האחר ומתחשבת בו. מטרת כולן – ביחד ולחוד – היא לחנך אותנו שעבודת ה', הקדושה והרוחניות צריכות להיות ולהתבטא בחיי היום-יום, בשגרת הפעילות של הפרט ושל הכלל, בתפיסה החברתית והמוסרית, אפילו ביציאה למלחמה, וגם - בקישור אקטואלי ישיר - ביציאה לרחובות. הרי "צדק חברתי" הוא בסיס חיינו, שורש אמונתנו ועיקרון מרכזי בתורתנו – אז מדוע לא יצאנו לרחובות, מדוע אנחנו לא "חלק מ", גם אם הם שונים/שמאלנים/עירוניים/חילונים מאיתנו? עיון נוסף בכמה מצוות בפרשה אולי ישכנע אותנו...

מצוות שילוח הקן היא אחת המצוות ה'מוזרות' בפרשה, ובייחוד בולט שכרה: "למען ייטב לך והאֲרֶכֶת יָמִים" (כב, ו). הפרשנים מוצאים בכך טעמים חינוכיים וכיוונים מוסריים-חברתיים ודבריו של 'אבני אזל' (בתוך: "מעיינה של תורה") לרונטיים לעניינינו ולזמננו:

במה גדולה מצווה זו ששכרה גדול כל כך לזכות בבנים ולהביא את משיח ואלהיו הנביא [על פי מדרש רבה]?
ברם, שורש כל הרע שבועלם וכל הקלקולים, גם בחינוך הבנים, גם בעבודת ה' וגם במעשים שבין אדם לחבירו – הוא האנוכיות, היינו מה שאין אדם מסוגל לוותר על נגיעותיו וענייניו האישיים לטובת הכלל ...
אילו היתה האנושות מסוגלת לוותר על העניינים האישיים לטובת עניין יותר נעלה או רעיון נשגב כלשהו, כי אז היה העולם בא לדי התיקון האמיתי והשלם בכל העניינים, גם בחינוך הבנים וגם בחיים החברתיים והדתיים, ואז

היתה זו הגאולה השלמה. ... על ידי קיום מצווה זו מסתגל האדם לכבוש את אנוכיותו לטובת הכלל ועל כן אמנם גדול הוא שכרה של מצווה זו...

ועוד בפרשת כי תצא - מצוות מחייבת עמלק. ומציין ישעיהו ליבוביץ (בתוך: "שבע שנים על שיחות של פרשת השבוע") כי בוודאי לא מקרי הוא שלפני מצווה זו מזהירה התורה על הגינות וצדק:

"... אֲבֹן שְׁלֵמָה וְצֶדֶק יְהִי לָךְ, אִיפֹה שְׁלֵמָה וְצֶדֶק יְהִי לָךְ לְמַעַן יֵאָרִיכוּ יָמֶיךָ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ [הנה גם כאן אותו שכר שנקבל על אכפתיות וחוסר אנוכיות – כמו במצוות שילוח הקן...]

כִּי תֹעֲבֹת ה' אֱלֹהֶיךָ כָּל עֲשֵׂה אֵלֶּה כָּל עֲשֵׂה עֹל" (כה, טו-טז).

ומיד, בצמוד למילה "עול", אנו מצוים:

"זָכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עֲמֶלֶק" (כה, יז).

ומדייק ליבוביץ כי זו הפעם השנייה בה נאמר בפרשה "זָכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה", כאשר הפעם הראשונה היא:

"זָכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹהֶיךָ לְמַרְגְּמֵי בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרַיִם" (כד, ט).

בשתי הפעמים טעמי הקריאה הם זהים ונדירים ('זקף גדול') ומכוונים לעורר את תשומת לב השומעים, ולהעביר את המסר, על פי ליבוביץ:

ואולי רשאים אנו למצוא מכנה משותף בשתי קריאות "זָכוֹר" אלה, הקשורות בנושא עוולות, שהרי היה גם זה מן העוול לדבר במשה... יש להדגיש כי במשמעותה הרחבה 'המלחמה בעמלק' היא המלחמה בעוול וברע שבעולם, הקשורים מאז ימי בראשית בטבעם האנושי של כל יצורי אנוש באשר הם בני אדם, ובעניין זה אין ישראל שונים מכל שאר אומות העולם וגויי הארצות. 'עמלק' איננו אך ורק כינויו של אותו אדם או עם שתקף את ישראל בצאתם ממצרים, אלא 'עמלק' שעל מחייתו מצוים ישראל הוא סמל הרשעה והעוולה...

הפרשה נפתחת ב: "כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה" (כא, י) ובהמשך מוזכר שוב: "כִּי תֵצֵא מִחֲנֶה עַל אִיבֶיךָ" (כו, י), ומפרשים (בתוך "מעיינה של תורה"):

התנאי הראשון לניהול מלחמה הוא שלא להיות מפולגים ומפוזרים כי אם להיות מחנה מאוחד ומלוכד – שכן רק אז יש סיכויים לניצחון.

המלחמה למען צדק חברתי ותיקון עוולות מוסריים לא הסתיימה בהפגנה הגדולה בתולדות המדינה, אלא רק התחילה... עלינו למצוא את הדרכים בהם נוכל גם אנחנו לצאת ולהצטרף לעם, להתאחד עם השותפים לנו לרעיון, להוסיף למחאה את המימדים של עבודת ה' ותיקון עולם מתוך קדושה – ולנצח, "לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ וְהֶאֱרַכְתָּ יָמֶיךָ!"

הילה אונא חברת קיבוץ שדה אליהו, אמא של שי, אור, גיל והלל, נשואה לרון. בת בארות יצחק, עוסקת בשירותי מילים - עריכת לשון, כתיבה וחרוזה. רכזת "אשה בתנועה" בקיבוץ הדתי.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.

תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il

אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il

הקיבוץ הדתי, דובנוב 7, ת.ד. 40015, תל אביב 64732 | טל: 03-607-2777 | פקס: 03-695-7039